

ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΑΙΤΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ.

- ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.
- ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΞΑΡΤΩΝΤΑΙ ΑΠ' ΤΟ ΜΑΘΗΤΗ.

A) Γενετικά αίτια: όπως, διάφορες χρωμοσωμιακές διαταραχές, ανωμαλίες μεταβολισμού (έλλειψη ενζύμων ή πρωτεϊνών, ατροφία ή υπερτροφία θυρεοειδούς, αυξημένη ποσότητα υγρού στις κοιλότητες του κρανίου κ.λπ.

B) Περιβαλλοντικά αίτια:

1) Κατά την κύηση : (μολυσματικές ασθένειες π.χ. ερυθρά, παρωτίτιδα κ.λπ., χρήση φαρμάκων από τη μητέρα, ακτινοβολίες, διατροφή εγκύου, συναισθηματική ζωή εγκύου, δηλητηριάσεις, τραυματισμοί, χρήση αλκοόλ ή τσιγάρου από τη μητέρα, ασυμβατότητα Rhesus κ. ά.).

2) Κατά τον τοκετό : Ανοξαιμία , τραυματισμοί και ατυχήματα κατά τον τοκετό, πρόωρος τοκετός κ. ά.

3) Κατά την παιδική ηλικία : Ασθένειες (όπως εγκεφαλίτιδα, μηνιγγίτιδα κ.λπ.), τραύματα που προκαλούνται στην κρανιακή χώρα και κυρίως στον εγκέφαλο, κακή διατροφή, δηλητηριάσεις, ελαττωματικά αισθητήρια όργανα, ενδοκρινολογικές ανωμαλίες, ακατάλληλο οικογενειακό ή σχολικό περιβάλλον.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ.

1. Οι πάσης φύσεως Μαθησιακές Δυσκολίες (Μ. Δ.) και ιδιαίτερα οι δυσκολίες στην ανάγνωση και τη γραφή, αναφαίνονται σήμερα τόσο πιο έντονες όσο μεγαλύτερες είναι κι οι απαιτήσεις της σημερινής κοινωνίας για αναγνωστικές επιδόσεις. Συνέπεια αυτών των απαιτήσεων είναι οι χαμηλές – οριακές επιδόσεις των μαθητών να αξιολογούνται ως ελλείψεις και ανεπάρκειες.

2. Γονείς και δάσκαλοι μπορούν π. χ. να κατανοήσουν και να παραδεχτούν τις λαθεμένες ασκήσεις των παιδιών τους, στην αριθμητική, όμως δεν μπορούν να παραδεχτούν λάθη στην ανάγνωση και γραφή, των οποίων την εκμάθηση θεωρούν αυτονόητη και νομίζουν πως δεν υπάρχει «θέληση» από την πλευρά του παιδιού.

3. Οι γονείς αρχίζουν να ανησυχούν, συγκρίνουν τα παιδιά τους με τ' άλλα παιδιά, κυριεύονται από άγχος και ανατρέχουν σε «ειδικούς», χωρίς τις πιο πολλές φορές η όποια παρέμβαση, των «ειδικών», να έχει αποτελέσματα.

4. Στο χώρο του σχολείου συμβαίνει συχνά το επαναλαμβανόμενο λάθος της γενίκευσης. Αδύνατος μαθητής στην ανάγνωση και στην ορθογραφία, αναμένεται να αποτύχει και στα άλλα μαθήματα. Κατά συνέπεια, ο μαθητής αυτός παίρνει την ετικέτα το κακού, του «τεμπέλη» μαθητή. Το αποτέλεσμα είναι το παιδί να βιώνει συχνές αποτυχίες, να κλονίζεται το αυτοσυναίσθημά του, να αμφισβητείται η αξιοσύνη του και να δημιουργείται έτσι ένας φαύλος κύκλος.

5. Από μερικές έρευνες στο εξωτερικό επισημαίνεται το γεγονός ότι η ύπαρξη του θεσμικού πλαισίου των «Τμημάτων Ένταξης» (Τ. Ε.) σ' ένα σχολικό συγκρότημα έχει μειώσει την ανεκτικότητα του δασκάλου της "κανονικής" τάξης για τα μαθησιακά προβλήματα του παιδιού. Έτσι το παιδί με τα πραγματικά ή πλασματικά μαθησιακά προβλήματα προωθείται άμεσα ή έμμεσα από το δάσκαλο στο «τμήμα ένταξης», που λει-

τουργεί στα πλαίσια της Ειδικής Εκπαίδευσης και Αγωγής για τα παιδιά με “ειδικές” εκπαιδευτικές ανάγκες.

6. Έρευνες επισημαίνουν ότι αν οι Μ. Δ. δεν εντοπιστούν και αντιμετωπιστούν έγκαιρα κι έγκυρα επισύρουν και συμπτώματα διαταρακτικής (προβληματικής) συμπεριφοράς, τα οποία με τη σειρά τους ανακυκλώνονται και δημιουργούν και πάλι Μ. Δ. Έτσι δημιουργείται ο φαύλος κύκλος μαθησιακών δυσκολιών – προβληματικής συμπεριφοράς.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΛΥΘΗΣΜΟΙ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ.

- *ΑΡΙΣΤΕΡΟΧΕΙΡΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΚΑΚΗ ΠΛΕΥΡΙΩΣΗ.*
- *ΔΙΓΛΩΣΣΑ ΠΑΙΔΙΑ.*
- *ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.*

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

A) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

- Δεν κατανοούν την ύλη του σχολικού προγράμματος.
- Δε γράφουν σωστά.
- Δεν έχει λογική η έκφρασή τους.
- Κάνουν «παράξενα» ορθογραφικά λάθη π.χ. σχωλοιο.
- Αντιμεταθέτουν ή παραλείπουν φθόγγους ή συλλαβές μέσα στη λέξη π.χ. γαλός αντί λαγός, ωδέ αντί εδώ, άογο αντί άλογο κ.λπ.

B) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

- Εμφανίζουν λογικά σφάλματα στο χειρισμό των αριθμών π.χ. για 109 γράφουν 19.
- Ανικανότητα εκτέλεσης μιας αριθμητικής πράξης.
- Δεν κατανοούν τους δεκαδικούς αριθμούς.
- Δε γνωρίζουν τη σειρά των αριθμών ή των ημερών της εβδομάδας.

Γ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- Μπερδεύουν το αριστερό με το δεξιό χέρι, το πάνω από το κάτω, το μακριά από το κοντά...
- Είναι «υπερκινητικά».
- Έχουν διάσπαση προσοχής.
- Δεν παρακολουθούν το μάθημα για πολλή ώρα.
- Κάνουν αδέξιες κινήσεις.
- Δεν έχουν ισορροπία.
- Είναι «υποκινητικά» και απαθή...

Τι είναι Μαθησιακές Δυσκολίες;

«Μαθησιακές δυσκολίες είναι ένας γενικευμένος όρος, ο οποίος αναφέρεται σε μια ετερογενή ομάδα προβλημάτων, που εκδηλώνονται στη λειτουργία και μάθηση της ομιλίας, της ανάγνωσης, της γραφής, της κατανόησης και των μαθηματικών. Αυτά τα προβλήματα είναι εγγενή στο άτομο, θεωρούνται ότι υπάρχουν εξαιτίας της δυσλειτουργίας του κεντρικού νευρικού συστήματος και είναι δυνατόν να εκδηλώνονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Με τις μαθησιακές δυσκολίες είναι δυνατόν να συνυπάρχουν προβλήματα αυτορρύθμισης της συμπεριφοράς, κοινωνικής αντίληψης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης, τα οποία, όμως, από μόνα τους δεν προσδιορίζουν μια μαθησιακή δυσκολία. Αν και η μαθησιακή δυσκολία μπορεί να παρατηρείται ταυτόχρονα με άλλα προβλήματα (π. χ. λειτουργική αδυναμία αισθήσεων, νοητική υστέρηση, σοβαρή συναισθηματική διαταραχή) ή με εξωγενείς επιρροές (όπως οι πολιτιστικές διαφορές, η ανε-

παρκής ή ακατάλληλη εκπαίδευση), δεν είναι αποτέλεσμα αυτών των συνθηκών ή επιρροών».
{Εθνική Συλλογική Επιτροπή Μαθησιακών δυσκολιών Η. Π. Α. (Ν. J. C. L. D.), 1988, p. 1}.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΥΣΚΟΛΙΑ, είναι η αδυναμία ανταπόκρισης του μαθητή στις απαιτήσεις του «κανονικού» σχολικού προγράμματος.

ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ : 5 – 15 %

Μαθητικός Πληθυσμός : 2.000.000 (περίπου).

Παιδιά με δυσκολίες μάθησης : 200.000 (περίπου)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ.

(Ν. 3699/2-10-2008, αρθθ. 6)

- Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες.
- Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε. Α. Ε.).
- Σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.), που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Μαθητές που δεν αυτοεξυπηρετούνται φοιτούν ή σε αυτοτελείς Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε). ή σε σχολεία της γενικής εκπαίδευσης ή σε Τ. Ε. με την ανάλογη στήριξη και παρουσία Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.), ανάλογα με το είδος της αναπηρίας τους και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που απορρέουν από αυτή.

Όταν η φοίτηση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες καθίστανται ιδιαίτερα δύσκολη στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού προγράμματος ή στα Τ.Ε., λόγω των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους, η εκπαίδευση των μαθητών αυτών παρέχεται :

- ❖ Σε αυτοτελείς Σ.Μ.Ε.Α.Ε.
- ❖ Σε σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας, εφόσον σε αυτά διαβιούν άτομα σχολικής ηλικίας με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- ❖ Με διδασκαλία στο σπίτι, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία, για σοβαρά βραχυχρόνια ή χρόνια προβλήματα υγείας, τα οποία δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση και φοίτηση των μαθητών στο σχολείο.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ.

- Δε τα βοηθά η μνήμη τους.
- Διασπάται εύκολα η προσοχή τους.
- Σε απλές λογικές ερωτήσεις απαντούν αυτόματα, επιπόλαια και ανεύθυνα, δίνοντας λαθεμένες απαντήσεις.
- Αδιαφορούν στο να μάθουν με κύρια χαρακτηριστικά : τη νωθρότητα, την τεμπελιά και μια γνωστική υποκινητικότητα.
- Παιδιά που απομονώνονται, περιθωριοποιούνται, χωρίς προσπάθεια απόκτησης φίλων, χωρίς συμμετοχή στο ομαδικό παιχνίδι ή στις κοινωνικές δραστηριότητες της σχολικής ζωής.
- Χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο για την κατάκτηση του όποιου γνωστικού αντικείμενου.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ Μ. Δ.

- ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΕΠΑΦΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ.
- ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ.
- ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.

ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ.

Τι είναι δυσλεξία: Είναι μια απροσδόκητη αποτυχία ή πολύ χαμηλή επίδοση στην ανάγνωση και τη γραφή, που δε δικαιολογεί η ηλικία, οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες και το νοητικό επίπεδο του παιδιού (Στ. Πολυχρονοπούλου, 1989).

ΔΥΣΛΕΞΙΑ (ο όρος τελευταία αμφισβητείται) : είναι η δυσκολία πλήρους κατάκτησης του μηχανισμού της ανάγνωσης και της γραφής, που δεν οφείλεται σε νοητική ανεπάρκεια, αλλά σε αίτια που δεν έχουν επιστημονικά καθοριστεί επακριβώς.

Μερικές παρατηρήσεις για τα παιδιά με προβλήματα ανάγνωσης και γραφής.

1. Πολλά παιδιά – προπαντός αυτά που έχουν δυσκολίες – θα μάθουν ίσως δύσκολα να διαβάζουν και να γράφουν αν δε διδαχτούν συστηματικά, μεθοδευμένα, οργανωμένα και με επιδεξιότητα.
2. Από τις διάφορες μεθόδους που μέχρι σήμερα εφαρμόστηκαν δεν μπορούμε να αναφέρουμε καμία ως την πιο άριστη. Η επιτυχία μιας μεθόδου είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων μεταξύ των οποίων κυρίως : ο μαθητής, ο δάσκαλος και τα μέσα διδασκαλίας.
3. Ο σπουδαιότερος παράγοντας για να μάθει ένα παιδί να διαβάζει και να γράφει είναι η οργάνωση της δουλειάς του δασκάλου, η επιδεξιότητα κι η εφευρετικότητά του.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Α΄ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΣ.

- DECROLY Η ΙΔΕΟΠΤΙΚΗ
1. Η Ονοματολογική : Το παιδί μαθαίνει τα ονόματα των γραμμάτων (βήτα + άλφα = βα)
  2. Η φθογγική : Προφέρονται ένας – ένας οι φθόγγοι (β + α = βα)
  3. Η φωνομιμητική : Το παιδί μιμείται φυσικούς ή χους (ζζ κάνει η μέλισσα).

Λειτουργική δυνατότητα ματιών

4 – 5 γράμματα (δηλ. έκταση 1- 2 εκατοστών)

Η ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.

Η «στιγμιαία αναδρομή» του μυαλού μας στο πρόσφατο παρελθόν λέγεται «βραχυχρόνια ή άμεση μνήμη».

Κατά το Miller (1956) συγκρατούμε στη βραχυχρόνια μνήμη 7 ± 2 στοιχεία (φθόγγους, λέξεις, αριθμούς)

Χωρίς «εσωτερική επανάληψη» τα περιεχόμενα χάνονται από τη βραχυχρόνια μνήμη σε 30''.

Το πρόβλημα αυτό ξεπερνιέται όταν η μνήμη μπορεί να οργανωθεί.

Π. χ. 1234567 / 2345671 / 3456712 κ.λπ.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΣΥΛΛΑΒΗ.

Παραδείγματα Α' Ανάγνωσης και Γραφής.

1. γ και α γα, λ και α λα

1 2 3 4 5 6 7 8

2. γ - α γα, λ - α λα

1 2 3 4 5 6

